

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16326/2024
04.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Јасмине Симовић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... (погрешно означено Приштине), чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 698/23 од 29.02.2024. године, у седници одржаној 04.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 698/23 од 29.02.2024. године, у ставу првом изреке у делу којим је одбијена као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 1000/22 од 24.11.2022. године у ставовима другом и петом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 698/23 од 29.02.2024. године, у ставу првом изреке, у делу којим је одбијена као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 1000/22 од 24.11.2022. године у ставу другом изреке у делу којим је наложена исплата накнаде материјалне штете за период од децембра 2018. године закључно са децембром 2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 698/23 од 29.02.2024. године у делу става првог изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П 1000/22 од 24.11.2022. године у делу става другог и ставу петом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде материјалне штете – неисплаћених припадајућих месечних инвалиднина за период јануар 2021. године закључно са априлом 2022. године исплати:

-24.370,40 динара са законском затезном каматом од 25.02.2021. године до исплате,
-26.436,80 динара са законском затезном каматом од 25.03.2021. године до исплате,

-25.243,60 динара са законском затезном каматом од 25.04.2021. године до исплате,
-24.912,00 динара са законском затезном каматом од 25.05.2021. године до исплате,
-26.115,60 динара са законском затезном каматом од 25.06.2021. године до исплате,
-25.979,20 динара са законском затезном каматом од 25.07.2021. године до исплате,
-26.010,00 динара са законском затезном каматом од 25.08.2021. године до исплате,
-26.028,00 динара са законском затезном каматом од 25.09.2021. године до исплате,
-25.892,40 динара са законском затезном каматом од 25.10.2021. године до исплате,
-25.855,60 динара са законском затезном каматом од 25.11.2021. године до исплате,
-26.087,20 динара са законском затезном каматом од 25.12.2021. године до исплате,
-26.419,20 динара са законском затезном каматом од 25.01.2022. године до исплате,
-27.654,40 динара са законском затезном каматом од 25.02.2022. године до исплате,
-29.851,60 динара са законском затезном каматом од 25.02.2022. године до исплате,
-28.368,00 динара са законском затезном каматом од 25.02.2022. године до исплате,
-28.242,00 динара са законском затезном каматом од 25.02.2022. године до исплате и **ОДРЕЂУЈЕ** да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1000/22 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужене за прекид поступка. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде материјалне штете – неисплаћених месечних износа припадајуће инвалиднине за период децембар 2018. године закључно са априлом 2022. године исплати месечне износе са законском затезном каматом, у висини и на начин како је одређено тим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде материјалне штете – неисплаћених месечних износа припадајуће инвалиднине за период од марта 1999. године закључно са новембром 2018. године исплати месечне износе са законском затезном каматом, у висини и на начин како је одређено тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде материјалне штете – неисплаћених месечних износа припадајуће допунске инвалиднине за период март 1999. године закључно са априлом 2006. године, исплати месечне износе са законском затезном каматом, у висини и на начин како је одређено тим ставом изреке. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу надокнади парничне трошкове од 78.375,00 динара са законском затезном каматом од стицања услова за извршење до исплате. Ставом шестим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 698/23 од 29.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем, четвртим и петом изреке. Ставом другим изреке, одбачена је жалба тужене изјављена на ставове трећи, четврти и шести изреке првостепене пресуде, као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је обавезана на исплату, тужена је благовремено, на основу члана 404. ЗПП, изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао пресуду у побијаном делу и утврдио да је ревизија дозвољена по члану 404. ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу по члану 408. ЗПП, ревизијски суд је утврдио да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу, са пребивалиштем у ..., је решењем надлежног управног органа од 27.06.1997. године, као цивилном инвалиду рата VI групе са 60% трајног телесног оштећења почев од 01.01.1997. године признато право на личну инвалиднину у висини од 17,89% од месечног износа личне инвалиднине војног инвалида I групе, као и право на допунску личну инвалиднину у износу који припада војном ивналиду VI групе. По овом решењу, право на допунску инвалиднину тужиоцу је припадало закључно са априлом 2006. године. У спорном временском периоду исплата по наведеном решењу није вршена, а висина припадајућих износа по месецима и време њихове доспелости утврђени су на основу налаза и мишљења вештака.

Нижестепени судови налазе да тужиоцу припада право на исплату инвалиднине која је утврђена одлуком надлежног управног органа у складу са чланом 69. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Службени лист СРЈ“ бр. 24/98 са каснијим изменама и допунама и „Службени гласник РС“ бр. 101/05 са каснијим изменама и допунама), пошто права по том закону постоје док постоје услови за њихово коришћење прописани законом, а тужена није доказала да је код тужиоца наступила нека промена која утиче на коришћење и престанак права, у ком случају би обустава исплате била у складу са законом. Основ обавезе исплате произилази из члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, па како приговор застарелости потраживања по члану 376. Закона о облигационим односима није основан за период од три године који претходи подношењу тужбе, тужбени захтев у том делу је усвојен. У преосталом делу, тужбени захтев је одбијен због наступеле застарелости потраживања. На досуђене месечне износе накнаде штете призната је и законска затезна камата од дана када је тужена пропустила да исплати сваки месечни износ инвалиднине, у складу са одредбама чланова 186. и 277. Закона о облигационим односима.

Врховни суд прихвата као правилне материјалноправне разлоге на којима су засноване нижестепене пресуде о основаности постављеног тужбеног захтева за временски период од децембра 2018. године закључно са децембром 2020. године. Одлука органа управе није стављена ван снаге, па како исплата по овој одлуци није вршена у том периоду, правни основ обавезе тужене лежи у одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. Пошто је штета сукцесивно настајала, правилно је одлучено и о висини накнаде штете и њеној доспелости, у смислу одредби чланова 189. став 3. и 186. Закона о облигационим односима.

Међутим, основано се ревизијом указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право за спорни период након 01.01.2021. године, пропустом

да примене одредбе Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица („Службени гласник РС“ бр. 18/20).

Овим законом прописано је под којим условима се остварују права цивилних инвалида рата за која се средства обезбеђују у буџету Републике Србије и буџету јединице локалне самоуправе (чланови 1. и 4); прописано је да држављанство Републике Србије, као услов прописан законом, подразумева постојање тог држављанства у време подношења захтева за признање, као и у време остваривања права признатих по том закону (члан 31.); право по том закону је, између осталих, лична инвалиднина (члан 32.); права се одређују у месечним износима и доспевају након што решење о признатом праву постане коначно и правноснажно, а исплате се врше уназад (члан 33.); кориснику који нема држављанство Републике Србије, коме су призната права по закону који престаје да важи почетком примене тог закона, престају призната права даном почетка примене тог закона уколико не стекне држављанство Републике Србије, осим за ратног војног инвалида који је стекао право по основу члана 5. тачке 2. – 7. до ступања на снагу тог закона (члан 191.); даном почетка примене тог закона престаје да важи Закон о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица („Службени гласник СРС“ бр. 54/89 и „Службени гласник РС“ бр. 137/04, 69/12 – УС и 50/18) и Закон о правима цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“ бр. 52/96) (члан 211. тачке 1. и 2.).

У складу са наведеним законским одредбама, тужиоцу је почев од почетка примене наведеног закона 01.01.2021. године престало право признато решењем донетим по раније важећим законима, имајући у виду да је на рочишту 24.11.2022. године његов пуномоћник изричито одбио да достави уверење о држављанству тужиоца.

Из наведених разлога, тужена пропустом да врши исплате након 01.01.2021. године није поступала противправно, па нема основа за исплату по правном основу накнаде штете.

Из наведених разлога, одлука у ставовима другом и трећем изреке донета је на основу одредби чланова 390. и 416. став 1. ЗПП.

Имајући у виду да је тужилац у коначном успео у парници са захтевом за накнаду која се односи на 25 месеци, а да је његов тужбени захтев одбијен за накнаду која се односи на 480 месеци, на основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 2. и 154. ЗПП, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**